

SPOMINSKA PLOŠČA IN SIMPOZIJ V SPOMIN ZNANEGA ZDRAVNIKA IN HUMANISTA, DR. KARLA PETRIČA

V dobi pred radijskimi aparati, kinoprojektorji in televizorji so se naši predniki tudi srečevali z boleznijo in smrtjo ter poskušali boleznijo preprečiti ali vsaj omiliti. V tem času je bila osnova zdravstvene vzgoje modra beseda zdravnika, po možnosti v pisni ali celo slikovni obliki. V popularnem vzgojnem zdravstvenem časopisu Zdravje, smo prebral, da je pred sedemdesetimi leti »Stražišče pri Kranju obiskala potujoča higienska razstava. Otvoritve so se udeležili zastopniki oblasti in šef Higienskega zavoda dr. Karel Petrič, ki je v svojem otvoritvenem govoru številnim poslušalcem razložil pojem in namen higiene. Razstavo je obiskalo 1100 odraslih in preko 500 šolske mladine«. Kdo je bil Dr. Karel Petrič? Poglejmo v arhive Znanstvenega društva za zgodovino zdravstvene kulture Slovenije.

Dr. Karel Petrič (1900-1944) je bil rojen ob prelomu stoletij na Jesenicah v družini obrtnika. Ljudsko šolo in gimnazijo je obiskoval in uspešno končal v Kranju. Študij medicine je pričel na Dunaju, končal pa ga je v Zagrebu leta 1927. Med študijem sta mu umrla starša. Čeprav je ostal brez sredstev in premoženja, je študij uspešno nadaljeval.

Ko je opravil enoletni obvezni zdravniški staž in si s tem pridobil pravico do samostojnega dela in splošne zdravniške prakse se je zaposlil kot zdravnik v Higienskem zavodu v Ljubljani, kjer je nekaj let vodil Bakteriološko-epidemiološki oddelek. Ob koncu leta 1930 je, napoten z Rockefellerjevo štipendijo v Charlottenburg, na šestmesečni podiplomski študij in specializacijo iz higiene. Tu se je usposobil v vseh vprašanih poklicnih boleznih in rent. V 1931 letu je proučeval organizacijo in didaktiko zdravstvene vzgoje v Drestenu ter organizacijo zdravstvene službe v deželah Schleswig Holstein in na Bavarskem.

1931. leta je opravil državni strokovni izpit z odličnim uspehom ter v letu 1932 izpit za specialista iz higiene in socialne medicine. Istega leta je imenovan za šefa Socialno medicinskega oddelka Higienskega zavoda v Ljubljani. V aprilu 1933. je prevzel vodstvo Higienskega zavoda v Ljubljani in s tem tudi vseh higienskih ustanov v Dravski banovini. V februarju 1934 ga je profesorski zbor Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani izvolil za honorarnega predavatelja. Že prej je bil imenovan kot predavatelj v Šoli za zaščitne sestre v Ljubljani in kot član Banskega sanitetnega sveta ter bil izvoljen za podpredsednika Zdravniške zbornice Dravske banovine. Kot podpredsednik Zdravniške zbornice je bil dr. Petrič zelo aktiven, predvsem v prizadevanjih na področju urejanja enakomernega statusa in dohodkov zdravnikov-članov zbornice ter pri preprečevanju privilegijev.

V času vodenja Higienskega zavoda v Ljubljani, je organiziral 1934. leta dve zdravstveni razstavi v Ljubljani: »Tuberkuloza« in »Mati in dete«. V istem letu je imel odmeven referat »O asanaciji vasi« na protituberkuloznem kongresu v Ljubljani in na kongresu Jugoslovenskega lekarskega društva na Bledu. 1934 je bil odlikovan z redom Jugoslovanske krone in 1935. z redom Svetega Save.

Dr. Petrič je vodil Higienski zavod v Ljubljani do avgusta 1935, ko je bil po službeni potrebi premeščen v Užice, kjer je delal devet mesecev. 1936. leta je bil imenovan za direktorja Zdravstvenega doma Kranj, kjer je delal v higienski in preventivni službi v posvetovalnici za nosečnice, matere z dojenčki in malimi otroci ter v šolski polikliniki. Istočasno je imel uradno dovoljenje Zdravniške zbornice v Ljubljani za opravljanje privatne zdravniške prakse v lastni ambulanti v Kranju. Bil je priljubljen kot zdravnik in meščan v Kranju. Več let je bil predavatelj v 6. in 7. razredu kranjske gimnazije. Honorarju se je odpovedal v korist šolske kuhinje v »svoji šoli«, ki jo je nekoč obiskoval. Po zasedbi 1941. leta je delal kot splošni zdravnik novoustanovljene bolniške blagajne Sozialversicherungskasse in kot zasebni zdravnik.

V času od 1941 do 1944 leta je v največji možni meri podpiral partizane, predvsem z

zdravili in sanitetnim materialom. Zdravil je ranjene partizane na skritih lokacijah in tudi na osvobojenem ozemlju, kar je zahtevalo izjemen telesni in duševni napor. V letih 1943 in 1944 je K. Petrič zbolel, toda za zdravljenje in počitek čas in okolje nista bila primerna. Kljub bolezni je novembra 1944 odšel v partizane in decembra 1944 tragično umrl v Zgornji Trebuši.

Petričeva pisana zapuščina je obsežna, aktualna ter polna njegovih strokovnih, higienskih, preventivnih in socialno medicinskih prepričanj. Ta zapuščina šteje pet knjig, napisanih strokovno neoporečno, toda za vsakogar, ter povrh še v lepi, tedaj že zelo ogroženi slovenščini. Temu sledi 22 prispevkov v strokovnih in poljudnoznanstvenih revijah ter 45 prispevkov v Glasniku higienskih ustanov. Strokovni prispevki dr. Petriča so imeli trajno vrednost-še dve desetletji po vojni so po njegovih knjigah predavali in se učili v šolah in zdravstvenih tečajih.

Dr. Karel Petrič je bil torej kranjski zdravnik, higienik, humanist, zdravstveni vzgojitelj, direktor Higienskega zavoda v Ljubljani, direktor Zdravstvenega doma Kranj, predavatelj na Filozofski fakulteti, član Banskega sanitetnega sveta, podpredsednik Zdravniške zbornice, slovenski partizan itd. Zato smo se dr. Karla Petriča slovenski zgodovinarji medicine in vsi zdravstveni delavci Kranja in Gorenjske ter Mestna občina Kranj spomnili in ga počastili s celodnevним strokovnim srečanjem in odkritjem spominske plošče na vhodu v Zavod za zdravstveno varstvo Kranj.